

Õiguskantsler

Hannes Toodu
Murula Advokaadibüroo OÜ
hannes@murula.legal

Teie nr

Meie 26.05.2023 nr 6-1/230461/2302831

Mittevaralise kahju hüvitise maksustamine

Austatud Hannes Toodu

Pöördusite õiguskantsleri poole mittevaralise kahju hüvitise tulumaksuga maksustamise asjus. Juhtisite tähelepanu, et [tulumaksuseaduse](#) (TuMS) § 12 lõike 3 kohaselt on tulumaksust vabastatud üksnes kohtuotsuse alusel väljamõistetud mittevaralise kahju hüvitis, kuid kohtuvälise kokkuleppe alusel saadud hüvitisel tuleb maksta tulumaksu. Seega koheldakse mittevaralise kahju hüvitise saajaid erinevalt: olenevalt sellest, kas hüvitise mõistab välja kohus või saavutatakse kokkuleppe kohtuväliselt.

Palusin rahandusministri seisukohta, kas probleemi on võimalik lahendada nii, et seadust tõlgendatakse põhiseaduspärasel viisil (päringu ja Rahandusministeeriumi vastuse leiab [Õiguskantsleri Kantselei dokumendiregistrist](#)). Füüsilise isiku maksustatava tuluna saab käsitada üksnes sellist rahaliselt hinnatavat, tagastamatut ja realiseeritavat sissetulekut, mis tekib tulu saamise eesmärgil toimuva majandustegevuse tulemusena (RKHK 22.10.2007 otsus [3-1-1-57-07](#), p 10, RKHko 14.11.2017 asjas nr [3-16-336/25](#), p. 15). Kohus on sedastanud, et mittevaralise kahju hüvitis on juhuslikku laadi sissetulek ning et sellise sissetulekuga sarnast tulu ei ole võimalik teenida tavaolukorras, kus isikule ei ole kahju tekitatud. Kohtu hinnangul ei saa mittevaralise kahju hüvitist käsitada tulu mõistele vastava tuluna TuMS § 12 lõike 1 tähenduses. Kui minister ei pea sellist tõlgendust pärast 2015. aasta tulumaksuseaduse muudatust võimalikuks, palusin tal mittevaralise kahju hüvitise erinevat maksustamist põhjendada.

Rahandusministeerium selgitas, et mittevaralise kahju suurus ei ole objektiivselt mõõdetav, vaid hinnanguline. Ministeeriumi selgituse kohaselt oli seadusemuudatuse eesmärgiks vabastada tulumaksust ainult sellised mittevaralise kahju hüvitised, mida makstakse n-õ ametlikus korras, et vältida maksuvabastuse võimalikku kuritarvitamist. Teisalt nõustus ministeerium, et pole õige soosida olukorda, kui inimesel puudub huvi kohtuvälise kokkuleppega nõustuda, sest sel juhul tuleb tal mittevaralise kahju hüvitisel maksta tulumaksu. Ministeerium pidas vajalikuks tulumaksuseaduse muutmist ning lubas analüüsida, millistel juhtumitel tuleks mitterahalise kahju hüvitis veel tulumaksust vabastada. Muudatus on kavas teha järgmise tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõuga. Seetõttu ei ole praegu otstarbekas tulumaksuseaduse muutmise ettepanekuga Riigikogu poole pöörduda. Jälgin ministeeriumi pakutavaid muudatusi ning vajadusel esitan muudatuste kohta tähelepanekud.

Tänan Teid, et sellele probleemile tähelepanu juhtisite.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Kristi Lahesoo 693 8409 Kristi.Lahesoo@oiguskantsler.ee

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee